

Anti-pestprotocol Obs Beekbergen 2021

The
LeaderinMe™
hier gebeurt het

Inhoudsopgave

Inleiding	3
De pedagogische functie	3
Wat wij onder pesten verstaan	5
Mogelijke kenmerken van de pester/gepeste	6
Mogelijke signalen die wijzen op pestgedrag	7
Het voorkomen van pestgedrag	7
Aanpak van de ruzie en pestgedrag in 5 stappen	8
Mogelijke sancties	9
Aanpak en communicatie	9
Algemene spelregels	9
Bijlage 1	11
Bijlage 2	13

Inleiding

School kiest voor een anti-pestprotocol omdat het hun verantwoordelijkheid is om de school een veilige omgeving voor onze leerlingen te maken en te houden. Het anti-pestprotocol helpt ons te voorkomen dat er gepest wordt en als er gepest wordt helpt het ons om hier op een goede manier mee om te gaan. Voor kinderen die zich gepest voelen moet het team er zijn en zij zullen alles doen wat in hun vermogen ligt om de situatie op te lossen. Daarnaast wordt ook de ‘pester’ gezien, herkent en erkent zodat hij geholpen kan worden met zijn gedrag.

Er is een aanspreekpunt voor leerlingen en ouders als het gaat om pestproblematiek. Dat is de anti-pestcommissie (Yolanda Klaaysen en Yvonne van Silfhout). Zij coördineren het anti-pestbeleid en dragen zorg voor het anti-pestprotocol.

De interne vertrouwenspersoon (Yvonne van Silfhout) op onze school is de persoon bij wie je terecht kan als je een melding of klacht hebt over zaken die met de school te maken hebben. Deze persoon kan ook benaderd worden als het gaat om pestgedrag. De interne vertrouwenspersoon komt elk nieuw schooljaar in alle groepen om te vertellen wat een vertrouwenspersoon is en waarvoor leerlingen bij haar terecht kunnen.

Het leerlingvolgsysteem voor de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen dat school gebruikt is Zien! Zien! brengt niet alleen het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen in kaart, maar stelt ook concrete doelen op gekoppeld aan de 7 gewoonten van Covey en geeft handelingsuggesties weer. De lijsten worden tweemaal per schooljaar ingevuld door de leerlingen van groep 5-8 en door de groepsleerkrachten. Hiermee wordt het proces van signaleren tot handelen doorlopen.

Onze missie is:

- Wij creëren een omgeving waar kinderen optimaal kunnen presteren
- Wij bereiden kinderen voor op hun plaats in de maatschappij
- Een goede school maak je met z'n allen

Belangrijke kernwaarden zijn:

kind staat centraal	veiligheid/welbevinden	gelijkwaardigheid	respectvol gedrag
vertrouwen	verantwoordelijkheid	betrokkenheid	samenwerking

1. De pedagogische functie

De opvoeding van kinderen is in de eerste plaats de taak van de ouders/ verzorgers. Zij verzorgen hun kind, bieden geborgenheid en stimuleren hen in de groei naar volwassenheid. Eigen ervaringen en levensbeschouwing spelen daarin een grote rol.

Een gedeelte van de opvoeding wordt mede vormgegeven door het onderwijs. Ieder kind is hierbij uniek en ieder kind is een sociaal wezen. Wij hechten er waarde aan dat kinderen zich ontwikkelen tot vrije en verantwoordelijke mensen.

Het is daarom belangrijk dat zelfstandigheid bevorderd wordt, dat kinderen leren samenwerken en verantwoordelijkheid leren dragen. Hierbij gebruiken we de 7 gewoonten van The Leader in Me,

zodat kinderen zich veilig en geborgen voelen op school en kunnen werken aan zelfstandigheid, kunnen samenwerken en verantwoordelijkheid voelen.

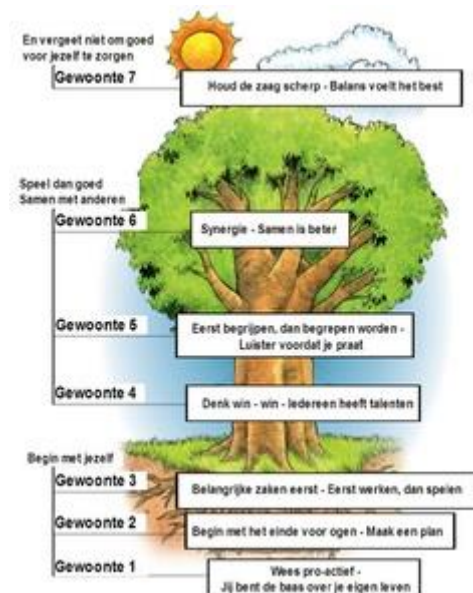
Het team streeft naar een goede, wederzijdse relatie tussen leerkracht, kind en ouders. Daarbij is oog voor de onderwijsbehoeften en de ontwikkeling van het kind.

School werkt aan een schoolomgeving met de volgende kenmerken:

Veiligheid en geborgenheid als basis, aandacht voor ieder kind, samenwerking, zelfstandigheid, duidelijke regels voor de omgang van kinderen en volwassenen. Daarnaast streven we naar het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen handelen en oplossingsgericht handelen aan de hand van de 7 gewoonten van TLiM.

Pestgedrag is een niet te ontkennen gegeven, dat zich voordoet zowel bij kinderen als volwassenen. Pestgedrag in en rond de school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces maar doet ook inbreuk op onze visie.

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij op obs Beekbergen het pestgedrag waar mogelijk voorkomen of aanpakken.

De 7 gewoonten van The Leader in Me worden gebruikt als leidraad voor het omgaan met jezelf en de ander.

De eerste drie gewoonten gaan over jezelf: wees proactief, begin met het einddoel voor ogen en belangrijke zaken eerst.

De volgende drie gewoonten gaan over „samen met anderen “: denk win-win, eerst begrijpen dan begrepen worden en creëer synergie. De laatste gewoonte is “Houd de zaag scherp”, dus zorg goed voor jezelf.

Met het einddoel voor ogen (gewoonte 2) willen we bereiken dat er in de groep een positief klimaat ontstaat waarin er goed geleerd -gespeeld en gewerkt- kan worden. Een sfeer waarin kinderen niet alleen hun eigen talenten ontdekken maar ook oog krijgen voor die van anderen

(gewoonte 4 denk Win-Win) en daar dan gezamenlijk gebruik van maken (gewoonte 6 creëer synergie). Binnen deze activiteiten werken we ook actief samen met de kinderen aan het opstellen van groepsregels; aan de vraag “wat voor klas willen we zijn” (gewoonte 1 Wees proactief). Deze afspraken vatten we samen in een klassenmissie die het antwoord is op de vraag “Wat voor groep willen wij zijn?”. We noemen dat een missie statuut. Aan de hand van het missie statuut wordt er twee wekelijks een klassenvergadering gehouden. In de vergadering wordt gepraat over hoe het gaat en of het missie statuut wordt nageleefd.

In alle groepen wordt met de methode „Goed Gedaan“ gebruikt als bronnenboek voor lessen over sociale vaardigheden. De ouderbrieven staan op de website.

Daarnaast worden de leerling- en leerkrachtenlijsten van ZIEN! tweemaal per schooljaar afgenomen.

In dit protocol is een duidelijk plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd. In de bijlage zijn algemene omgangsregels en handreikingen voor gesprekken opgenomen. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders betrokken. Het

pestgedrag beperkt zich vaak niet alleen tot school, maar ook daarbuiten zoals social media, de woonomgeving en (sport)clubs.

Dit anti-pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten signaleren en onderkennen pestgedrag
- Het anti-pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:

Het voorkomen van pestgedrag

Het tijdig signaleren van pestgedrag

Het aanpakken van pestgedrag, het begeleiden van het gepeste kind en de pester.

Samenwerking tussen ouders en school is een basisvoorwaarde om pestgedrag te voorkomen.

Het team, de ouders, de kinderen en de MR van obs Beekbergen onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol. Hierdoor wordt het bespreekbaar en wordt er een positieve en effectieve bijdrage geleverd aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

2. Wat wij onder pesten verstaan

Pesten is het systematisch, langdurig en herhaald lastigvallen van iemand met de bedoeling de ander pijn te doen. Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter wel heel gemakkelijk een pestsituatie voortvloeien. Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN en de gevolgen van dit gedrag vormen een basis voor het signaleren van pestgedrag.

Het verschil tussen pesten en plagen:

Plagen	Pesten
Is onschuldig, en gebeurt spontaan en met humor.	Gebeurt berekenend; men weet meestal vooraf wie, hoe en wanneer men gaat pesten. Iemand wordt bewust gekwetst of gekleineerd.
Is van korte duur en is tijdelijk.	Gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. Het stopt niet vanzelf.
Speelt zich af tussen "gelijken".	Is een ongelijke strijd. De gevoelens van onmacht van het gepeste kind staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
Is meestal te verdragen of zelfs leuk.	Kent geen positieve bedoelingen maar doet pijn.
Is meestal één tegen één.	Wordt gedaan in een groep, pester en meelopers, tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
Ligt niet vast. De "partijen" wisselen keer op keer.	Gebeurt meer in een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde personen, net zoals de slachtoffers.

De gevolgen van plagen	De gevolgen van pesten
Op het moment dat het gebeurt is het niet leuk, maar de pijn gaat snel over.	Wanneer het pesten langer aanhoudt, kunnen de gevolgen, zowel lichamelijk als psychisch, heel pijnlijk en complex zijn. Dit kan een grote impact hebben op het leven van de gepeste.

De vroegere relaties worden vlug hersteld. Ruzies of conflicten worden snel opgelost.	Het is niet gemakkelijk om tot acceptabele relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
Je blijft opgenomen in de groep.	Het gepeste kind raakt in een isolement en voelt zich eenzaam. Aan de basisbehoefte om bij de groep te horen wordt niet voldaan.
De groep lijdt er niet echt onder.	De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is wantrouwig. Hierdoor is er weinig openheid, spontaniteit en contact met elkaar. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

3. Mogelijke kenmerken van de pester

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie, en het gebruik van stoere taal.
- Imitiert graag agressief gedrag. Wordt sneller agressief, gebruikt meer geweld.
- Lijkt assertief: zegt spontaan wat hij/zij denkt of voelt. Komt uit voor zijn/haar mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te domineren om controle te houden, maar kan zich minder zeker voelen dan het lijkt.
- Wil vaak het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of wordt omringd door sterke vrienden/vriendinnen die zijn/haar gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels, grenzen, is altijd grensverleggend bezig.
- Schat situaties verkeerd in. Schat de gevolgen van zijn/haar gedrag verkeerd in.
- Kan moeilijk omgaan met stress of spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (toetsen, verwachting of agressie van ouders).
- Er is vaak sprake van negatieve faalangst.
- Hoe onveiliger de pester zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok.
- Is niet noodzakelijk dommer of slimmer dan de rest.
- Kinderen volgen de pester meer uit angst zelf het slachtoffer te worden dan uit vriendschap.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.

Mogelijke kenmerken van de gepeste leerling

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik.
- Weet niet hoe hij/zij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is een teruggetrokken kind. Is geneigd zich onderdanig of gediensig te gedragen.
- Is onzeker in zijn/haar sociale contacten. Durft niet op te komen voor zichzelf.
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk, dat hij/zij het verdient om gepest te worden.
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden.
- Reageert niet op een adequate manier op stress/druk:
- Begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pesters na te bootsen, maar faalt daarin.

4. Mogelijke signalen die wijzen op pestgedrag

Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kan pestgedrag al in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Hierdoor kan vroegtijdig worden ingegrepen. Dergelijke signalen kunnen ook voor ouders een indicatie zijn.

Mogelijke signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en “verliest” eigendommen. Wees alert wanneer het kind niet slordig is en genoemde signalen opvallen. Wanneer het kind niet weet wat er gebeurd is en excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar, zelfs zonder zichtbare aanleiding. Het kind is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het kind onhandelbaar, agressief of overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats, of speelt met jongere leerlingen; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Als er groepjes worden gekozen wordt het kind als laatste gekozen of blijft over.
- De schoolresultaten dalen.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het kind vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het nog net op tijd op school komt en is meteen na de bel weer weg.

Mogelijke signalen bij de pester:

- Zijn/haar vriendjes zijn volgzame meelopers, die wachten op instructies van de pester.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn/haar positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het maar door een grapje.
- Zijn/haar vriendjes zijn gelijkgezind. Ze spreken negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand.
- Het kind is regelmatig brutaal.
- Het kind kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volgzzaam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

5. Het voorkomen van pestgedrag

Ter voorkoming van pestgedrag volgen wij op obs Beekbergen de volgende werkwijze:

- In alle groepen gebruiken wij de methode „Goed gedaan“

Onze samenleving heeft mensen met sociale competenties nodig. Competenties die ieder mens in aanleg heeft, maar die de kans moeten krijgen om tot ontwikkeling te komen. Sociale vaardigheden tot ontwikkeling laten komen vraagt om een context waarin dat ook

goed mogelijk is. De school is een plaats bij uitstek waar sociaal competente vaardigheden geleerd en geoefend kunnen worden. De school biedt een context waarin kinderen met elkaar kunnen samenwerken en samenspelen. „Goed Gedaan“ biedt naast het gebruik van de 7 gewoonten van Covey een aanpak hoe deze context vanaf groep 1 doelgericht en gestructureerd kan worden benut.

- In alle groepen worden duidelijke groepsregels opgesteld en gehanteerd. Deze regels worden door de kinderen in een missie statuut opgesteld. Hierbij is van belang dat in de regels het gewenste gedrag geformuleerd wordt. De regels hangen op een zichtbare plaats in de lokalen. De leerlingen conformeren zich aan hun eigen gemaakte regels. Regelmatig (1 x per maand) wordt in gesprekken met de groep aandacht besteed aan deze regels. Daarbij wordt gekeken of de regels nog kloppen of dat er moet worden aangevuld of veranderd.
- Positief gedrag van leerlingen wordt gecomplimenteerd, pestgedrag wordt afgekeurd.
- Voor schooltijd en tijdens de pauzes is toezicht op de speelplaats aanwezig. Er wordt op toegezien dat kinderen tijdens hun spel de gedragsregels en afspraken naleven. In situaties waarin dit niet gebeurt, worden kinderen aangesproken op hun gedrag en kan dit consequenties hebben.
- Een andere vorm van pesten is via sociale media. Veel kinderen hebben de beschikking over smartphones en er wordt vaak gebruik gemaakt van groepsapps/Facebook Instagram, Snapchat e.d. Ook via deze media kan er gepest worden, door over andere kinderen te roddelen, ze uit te schelden, buiten te sluiten etc. Deze vorm van pesten is lastiger te ontdekken omdat het veel minder zichtbaar is. Het is daarom belangrijk dat ook deze vorm van pesten besproken wordt. Zie ook bijlage 2.

6. Aanpak van de ruzies en pestgedrag in 5 stappen voor leerlingen

Wanneer leerlingen ruzie hebben of elkaar pesten volgen we de volgende werkwijze:

Stap 1 Probeer eerst zelf of samen tot een oplossing te komen. Zeg duidelijk: “IK WIL DAT JE STOPT” – STOP HOU OP! Vertel ook wat moet stoppen en waarom je wilt dat het stopt.
Stap 2 Stopt het ongewenste gedrag niet dan zeg je nogmaals “IK WIL DAT JE STOPT” anders ga ik naar de leerkracht.
Stap 3 Je gaat naar de leerkracht om het probleem te melden.
Stap 4 De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een oplossingsgericht gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterij op te lossen a.d.h.v. gewoonte 5 (eerst begrijpen, dan begrepen worden). Er wordt gestreefd naar een win-win situatie. De leerkracht heeft een neutrale rol. Er wordt afgesproken om kort daarna nog eens even te praten met beide partijen om te horen of alles goed gaat. Al naar gelang de ernst van het pesten worden ouders op de hoogte gebracht door de leerkracht.
Stap 5 Het probleem wordt besproken in de groep om de meelopers, wegkijkers of buitenstaanders in te schakelen. Deze kinderen kunnen stelling nemen tegen de pester en de gepeste ondersteunen. Zij worden de helpers. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen leerlingen volgen sancties en worden ouders hiervan op de hoogte gebracht door de groepsleerkracht. Met hen wordt de problematiek besproken en er wordt gekeken naar een gezamenlijke oplossing (school/thuis)

7. Mogelijke sancties

- Afspraken maken met de leerling(en) over gedragsverandering en in een persoonlijk doel omzetten. De naleving van deze afspraken/doelen komen aan het einde van iedere week in een kort gesprek aan de orde. De ouders worden hierbij betrokken. Afsprakenlijst komt als notitie in Parnassys.
- Een of meerdere pauzes binnenblijven met een duidelijke opdracht of verplicht op het plein voor/achter de school blijven. Dus bv niet meedoen met de voetballers.
- In uiterste gevallen, als de veiligheid van leerlingen niet gewaarborgd kan worden i.v.m. ongewenst gedrag, zal er overgegaan worden tot schorsing van een leerling. (zie schoolgids)

8. Aanpak en communicatie

- Bij het signaleren van pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en voert afzonderlijke en gezamenlijke gesprekken met zowel de leerling die gepest wordt als de leerling die pest. Er volgen ook gesprekken met de ouders, van beide partijen afzonderlijk, waarin hen nadrukkelijk wordt gevraagd mee te werken aan de gedragsverandering.
- De situatie wordt besproken binnen het team en met de intern begeleider.
- In deze fase vinden ook vervolggesprekken met ouders en kinderen plaats.
- Naast het bespreken van de te ondernemen interventies met alle betrokkenen, is het ook van belang afspraken te maken over de beoogde resultaten. Door te monitoren en te evalueren wordt helder wanneer de school in handelingsverlegenheid is. Wanneer deze fase is bereikt, kan externe hulp worden ingeschakeld.
- Zorgvuldige en duidelijke communicatie met betrokken partijen en verslaglegging in Parnassys, zijn van groot belang.
- Als de interne interventies niet het gewenste resultaat opleveren, zal gekeken worden naar interventies door externen in de groep of interventies buiten de groep.

9. Algemene Spelregels:

Belangrijk is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.

Als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit dan ga je hulp aan de leerkracht vragen.

Nadat het uitgepraat is, moet het vergeven en vergeten zijn.

Het is belangrijk dat medeleerlingen de verantwoordelijkheid hebben om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken voor haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. De inbreng van de ouders blijft beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak op school en hun eigen kind.

Algemene omgangsregels:

- We noemen elkaar bij de voornaam.
- Doe bij een ander kind, wat jezelf ook prettig zou vinden.

- Je houdt je handen en je voeten bij jezelf!
- Wanneer je kwaad bent, neem je een time-out
- We spelen met elkaar.
- Je blijft van de spullen van een ander af.
- We luisteren naar elkaar.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten, berichten via internet versturen om te pesten wordt niet geaccepteerd.
- Blijf buiten een ruzie en schakel de leerkracht in.
- Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de leerkracht. Hierbij gebruiken we gewoonte 5 „Eerst begrijpen, dan begrepen worden” en de talkingstick. Hierbij gaat het om wederzijds begrip, respect, empathie en moed. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- Je vertelt het aan de leerkracht wanneer er iets gebeurt dat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de leerkracht wanneer jij zelf of iemand anders wordt gepest.
- Word je gepest praat er thuis ook over.

Obs Beekbergen streeft ernaar goed zicht te houden op incidenten. Deze worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem Parnassys. Op deze wijze heeft de school zicht op calamiteiten.

Ouders die het idee hebben of horen dat hun kind gepest wordt vragen we om direct contact op te nemen met de leerkracht. In het gesprek moet duidelijk worden wat er aan de hand is en wat er gedaan gaat worden om het pestgedrag op te lossen. Dat moet een samenspel worden tussen de leerkracht, het gepeste kind, door de pester en de ouders. Daar kan de vertrouwenspersoon bij betrokken worden of iemand van de anti-pest commissie.

Tot slot tips voor ouders:

- <https://www.apetrotsekinderen.nl>
- <https://www.stoppestenu.nl/tips-voor-ouders>

Bijlage 1

Handreiking gesprekken

Gesprekken

Een gesprek met een pestkop en een gepeste heeft vooral tot doel de problemen ook op individueel niveau bespreekbaar te maken. De gesprekken hebben geen therapeutisch doel. Een leerkracht is geen hulpverlener. Hij geeft wel aan waar de grenzen liggen en maakt aan de zondebok duidelijk dat deze met zijn problemen bij hem terecht kan. Gezamenlijk wordt gezocht naar oplossingen voor die problemen.

Voorwaarden voor een individueel gesprek:

- Zorg voor voldoende tijd voor het gesprek.
- Zoek een ruimte waar ongestoord gepraat kan worden.
- Benoem het doel van het gesprek, de leerlingen weten wat de bedoeling is.
- Het gesprek is vertrouwelijk.
- Soms vinden kinderen het prettiger om te praten en tegelijk wat te doen (b.v. tekenen, opruimen in de klas, of samen een eindje wandelen).

Een gesprek met een pester en een gepeste (samen)

<p>Stap 1 Luister actief naar de klacht van het kind en probeer je in te leven. Dat geldt zowel voor de klacht van de pester als voor de beleving van het slachtoffer. De talkingstick maakt kinderen duidelijk dat er eerst goed geluisterd moet worden. Pas als de een goed kan weergeven wat het verhaal van de ander is, kan de stick teruggegeven worden. Dit werkt beide kanten op voor pester en gepeste. De leerkracht kiest daarbij vooral geen partij: als je voor het ene kind kiest, kies je tegen het andere en dat kind kan zich dan afgewezen voelen.</p>
<p>Stap 2 Als je naar beide partijen geluisterd hebben, kan de leerkracht vragen of de kinderen het prettig vinden dat zij met elkaar praten waar jij bij aanwezig bent. Laat ze tegen elkaar zeggen wat ze van de situatie vinden en wat ze zouden willen. Help ze daarbij om naar elkaar te luisteren en op elkaar te reageren.</p>
<p>Stap 3 Vraag ze om samen een oplossing te bedenken waar ze allebei iets in zien (gewoonte 4 Win-win, geen compensatiegedrag) Help ze daarbij door vragen te stellen als; "Hoe ziet het eruit als het goed gaat? Wat ga jij doen om dat te bereiken?".</p>
<p>Stap 4 Laat ze samen een oplossing kiezen. Vraag aan beiden afzonderlijk of ze die oplossing echt zien zitten. Help ze zo nodig om met elkaar een afspraak te maken.</p>
<p>Stap 5 Maak met z'n drieën een afspraak om na een week te kijken hoe de gekozen oplossing werkt.</p>

Gesprek met een gepeste

Doel van het gesprek benoemen.

Het kind de kans geven om zijn hart te luchten, als hij dat zelf wil.

Ga met de leerling na hoe problemen in de omgang met leeftijdgenoten opgelost kunnen worden en hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.

Maak aan het begin duidelijk waarom je dit gesprek wilt voeren (bijv.: “Ik wil eens met je praten. Ik merk de laatste tijd dat jij nogal eens geplaagd wordt. Ik maak me daar zorgen over. Het lijkt mij voor jou heel vervelend....”).

Vraag vervolgens, heel nadrukkelijk, of het kind zelf er ook over wil praten.

Het kind mag niet het gevoel krijgen uitgehoord te worden. Als een kind er niet over wil praten, respecteer je dat. Beëindig het gesprek zonder verwijt en voeg hieraan toe dat het kind altijd bij je terecht kan als hij wel wil praten.

Probeer eerst vast te stellen wat het kind precies als probleem ervaart. Dat alleen al kan tijd vergen. Neem die tijd. Draag niet zelf allerlei oplossingen aan, maar ga een gesprek aan.

Gesprek met een pester

Aan het kind duidelijk maken dat zijn gedrag voor school onacceptabel is, stel duidelijke grenzen.

Stap 1

Het doel van het gesprek duidelijk maken (zie hierboven). Geef het kind de kans om zijn verhaal te vertellen. Wanneer daarin problemen voorkomen, zoek je samen naar een oplossing.

Stap 2

Je benoemt het ongepaste gedrag van het kind. Benoem dat zo zuiver mogelijk, dat wil zeggen met weglating van alle overbodige oordelen en verwijten. Maak duidelijk wat gevolg is dat het gedrag heeft voor andere kinderen (de gepeste, de rest van de klas, de sfeer in de klas). Geef duidelijk aan dat school dit gedrag NIET tolereert en accepteert!

Stap 3

De kans is aanwezig dat het kind na zo'n confrontatie in verzet gaat en zegt: “Ja, maar....”. Dat is een moment om over te schakelen op actief luisteren. Luister naar het verzet en de verklaringen van de leerling. Blijf bij je (in stap 2) aangegeven grens. Dat kan bijvoorbeeld door na het verzet van de leerling te zeggen: “Je bedoelt...” En vervolgens te herhalen: “En toch vind ik het heel erg dat een van de kinderen in de klas nu bijna niet meer naar school durft omdat jij een paar keer z'n tas hebt afgepakt en leeggegooid in de gang”.

Bijlage 2

Online pesten

Kinderen en jongeren vinden social media en internet net zo gewoon als televisiekijken. Het gemak en de anonimiteit daarvan veroorzaakt onder kinderen ongeremder online pestgedrag dan in het werkelijke leven. Online schelden wordt door kinderen vaker als een geintje gezien dan schelden in de “echte” wereld, omdat het anoniem kan. Ook de grenzen van het taalgebruik worden verlegd: kinderen durven meer via social media.

Hoe zorg je dat kinderen zorgeloos, veilig op internet/social media kunnen vertoeven? Door betrokken te zijn bij wat de kinderen doen. Geen enkele ouder stuurt zijn kinderen zomaar de straat op, de wijde wereld in. Je vertelt ze wat ze daar kunnen verwachten, wat leuk is en wat niet, wat wel mag en wat niet. Je helpt de kinderen deze stappen te zetten. Hetzelfde moet voor internet/social media gelden, zowel thuis als op school. Het is van belang goede afspraken te maken en kinderen te leren hoe ze zich moeten gedragen op het internet/social media en dit ook regelmatig te controleren.

Leer uw kinderen de volgende basisregels:

- Leer uw kind de gedragsregels op internet.
- Verlaat de whatsapp wanneer er iets vervelends gebeurt
- Vat het niet persoonlijk op
- Reageer niet op vervelende berichten
- Ga naar je ouders wanneer je je ongemakkelijk of bedreigd voelt
- Voel je niet schuldig wanneer er iets vervelends gebeurt. Vaak kan het adres van een afzender geblokkeerd worden.
- Wanneer u weet waar de e-mail vandaan komt, kunt u contact opnemen met de provider. Deze kan zo nodig optreden tegen de afzender. Lukt het niet om van iemand af te komen, of is de afzender onbekend, neem dan gewoon een ander e-mailadres.
- Zorg dat uw kind het e-mailadres beschermt.
- WhatsApp en Facebook is bij kinderen heel populair. Mailen is veiliger dan chatten, maar ook hier zijn risico's aan verbonden. Als een kwaadwillende het e-mailadres in handen krijgt (via een nieuwsgroep, whatsapp of website) kan uw kind via de e-mail lastiggevallen worden. Pestmail komt steeds vaker voor. Het belangrijkste advies is dus dat ze hun e-mailadres zo veel mogelijk voor zichzelf houden.
- Leer uw kind geen onbekende e-mail en bijlagen te openen.
- De beste manier om met vreemde mailtjes om te gaan is het verwijderen van de mail.
- Bewaar pestberichtjes
- Praat met uw kind over online-contacten.
- Neem uw kind serieus, maar leer het ook te relativieren.
- Online gelden dezelfde omgangsvormen als offline. Leer uw kind altijd vriendelijk, eerlijk en beleefd te zijn, en niet (terug) te gaan schelden als iemand vervelend doet. Zorg dat uw kind geen vervelende berichtjes post. Wie zich bij het appen, chatten en mailen aan dit soort fatsoensregels houdt, zal zelf ook minder snel in de problemen komen.